

БИБЛИОТЕКА
ПРИЛОЗИ ЗА ИСТОРИЈУ
ТЕЛЕВИЗИЈЕ БЕОГРАД

Десета књига

РТС ИЗДАВАШТВО

ЗА ИЗДАВАЧА

Драган Бујошевић

генерални директор РТС-а

Зоран Стефановић

председник Удружења драмских писаца Србије

УРЕДНИК

Биљана Бошњак Драгановић

РЕЦЕЗЕНТ

Светислав Јованов

КОРИЦА

Предраг М. Поповић

ОЛГА БОЖИЧКОВИЋ

МАЛИ ЕКРАН
НА ТЕКУЋОЈ ТРАЦИ

ТВ КРИТИКЕ

САКУПИО И ПРИРЕДИО

Марко Мисирача

Поводом 65. годишњице Телевизије Београд

ТВ слика времена

Марко Мисирача

„Не бих се сасвим сложила да новине живе само један дан“, одговара Олга Божичковић на опаску Јована Ђирилова у њеном телевизијском портрету из циклуса „Нешто сасвим лично“ (емитованог 5. јуна 1982). „Ипак је то једна велика документација. Новине умру за један дан али и васкрсавају. Знам људе који су читаве романе написали тако што су претходно у нашим документацијама седели недељама, месецима или годинама, зависно од онога шта ће да напишу. Све то оде у комплете и то је после ипак слика једног времена“.

Из комплета који се чувају у Народној библиотеци Србије, стигла је прва збирка критика ТВ програма Олге Божичковић, својеврсни спољни поглед на готово три деценије дуг период постанка и развоја ТВ програма на нашим просторима. У овом избору, текстови се односе искључиво на програме настале у продукцији тадашње ТВ Београд. Критике програма других републичких ТВ центара (Загреб, Љубљана, Сарајево, Скопље, Титоград, Приштина и Нови Сад) као и програма иностране производње, обухватили би бар још једну књигу сличног обима.

Олга Божичковић (Брчко, 12. март 1921 – Београд, 7. април 2004) гимназију је похађала у Новом Саду, матурирала у Сарајеву, дипломирала на одсеку за романистику Филозофског факултета у Београду. Била је новинар у „Политици“ од 1948. године. Две и по године, од 1954. до краја 1956. радила је у нашој Амбасади у Паризу, а онда се вратила у „Политику“ за коју пише до новембра 1981. Пре 1959. писала је и филмске и радијске критике, потом се смењивала у критикама радио и ТВ програма са Милутином Чолићем, да би се врло брзо усталила као редовни ТВ критичар (од 1969. њена ауторска колумна носи препознатљив назив „Мали екран на текућој траци“). У појединим периодима (најчешће када је одлазила на ТВ фестивале и одатле слала извештаје), мењали су је Благоје Илић, Драгослав Зира Адамовић, Мирко Милорадовић, Милан Влајчић, Олга Боснић и др. Након одласка из „Политике“, у периоду 1982–85. пише о ТВ програму за недељник „Дуга“. У историју овдашњег новинарства уписала се и као први добитник награде ТВ Новости „Душан Дуда Тимотијевић“ за критички или есејистички напис о телевизији (децембар 1976), као и „Политикине“ награде за изузетно новинарско

достигнуће (јануар 1978). Жири за доделу „Дуде Тимотијевића“ је имао у виду да је Олга Божичковић „пружила изванредан допринос развоју критичарске и стваралачке праксе у домену телевизије“ и да је, као „доајен југословенске телевизијске критике, Олга Божичковић својим написима изразито позитивно утицала на домаћу телевизијску праксу, а истовремено у пуној мери допринела уобличавању интегритета и профила телевизијског критичара у нашој средини“.

Текстови из поменутих листова овде су пренети у изводима или у целини без измена, сем у насловима који су прилагођени структури књиге, минималним лекторским интервенцијама и исправљеним материјалним грешкама. Ради прегледности и прецизнијег сагледавања укупне слике домаће ТВ продукције, груписани су у седам целина. Највећи део књиге чине текстови о играном програму, који су доминирали, нарочито у почецима телевизије, у време експерименталног програма (како је Божичковићева сведочила у ТВ портрету у „Трезору“, емитованом 30. октобра 2002: „Нисам имала никакав узор јер је телевизија тек почињала. Сматрала сам да долазим са искуством човека који је писао о филму и о позоришту јер телевизија у себи садржи и филм и позориште“). Уз сваку емисију наведени су, у поднаслову, основни подаци (наслов, аутори, година производње и/или емитовања). У реконструисању података коришћена је грађа Новинске документације Радио Београда, подаци из ТВ најава у дневној штампи, „Репертоар Редакције драмског програма ТВБ од 1958. до 1983“ Бојане Андрић (у: „Прилози за историју ТВБ, књ. 1“, ТВ Београд, 1984), „Водич кроз продукцију Играног програма ТВ Београд“ (Бојана Андрић, РТС, 1998), подаци из необјављене књиге „Дечији програм Телевизије Београд – првих 25 година“ Милете Кечине, „Видеографија документарних програма Телевизије Београд 1958– 1991“ истог аутора (РТС, 1998) и др.

Готово две трећине емисија о којима су наведени текстови, нису сачуване (емитоване уживо или накнадно избрисане). Прати их избор фотографија у коме је акценат био на, такође, несачуваним емисијама. Тако ово издање представља јединствени траг о огромној овдашњој културној баштини и значајан прилог историји домаће телевизије.